

Název školy: Základní škola a Mateřská škola Žalany

Číslo projektu: CZ. 1.07/1.4.00/21.3210

Téma sady: Český jazyk a literatura pro osmý a devátý ročník

Název DUM: VY_32_INOVACE_6C_3_Druhá_fáze_národního_obrození

Vyučovací předmět: Český jazyk

Název vzdělávacího materiálu: Druhá fáze národního obrození

Autor: Mgr. Barbora Schneiderová

Datum vytvoření: 18.4.2013

Anotace: DUM slouží k seznámení žáků s druhou fází NO, seznamuje žáky se situací, představuje jim hlavní osobnost J. Jungmanna. Na začátku prezentace si žáci zopakují znalosti z první fáze NO.

Očekávaný výstup: žák reaguje na otázky, spojuje si znalosti z dějepisu s novými poznatky, odpovídá na více jak dvě třetiny otázek.

Věková skupina, ročník: ZŠ, 8. ročník

Metodické pokyny: Žáci samostatně odpoví na otázky, poté se seznámí novou látkou a udělají si zápis. V závěru diskutují a hodnotí.

Pomůcky: sešit

Časový harmonogram: výklad + prezentace 35 minut

DRUHÁ FÁZE NÁRODNÍ OBROZENÍ

Mgr. Barbora Schneiderová

OPAKOVÁNÍ

V kterých letech probíhala první fáze NO?

70. léta 18. století až počátek 19. století.

Kdo byl nejvýraznější osobou v oblasti jazykovědy?

Josef Dobrovský.

Věřil tento jazykovědec v sílu národního jazyka?

Věřil, že se čeština může rozvíjet mezi venkovským lidem, nesouhlasil však s tím, že by se čeština mohla stát jazykem naučné literatury.

Jak se jmenovalo nakladatelství, kde se vydávaly české knihy?

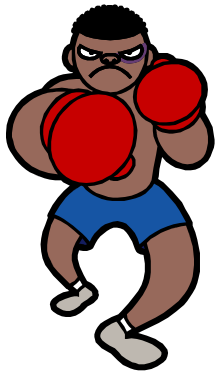
Česká Expedice.

Ve kterém divadle se hrály první české hry, kde se nacházelo, jak se místo nazývá dnes?

Divadlo Bouda, Koňský trh, dnes Václavské náměstí.

2. FÁZE - OFENZIVNÍ FÁZE

Nazývána také - *Období generace Josefa Jungmanna*

Období 1805 - 1830

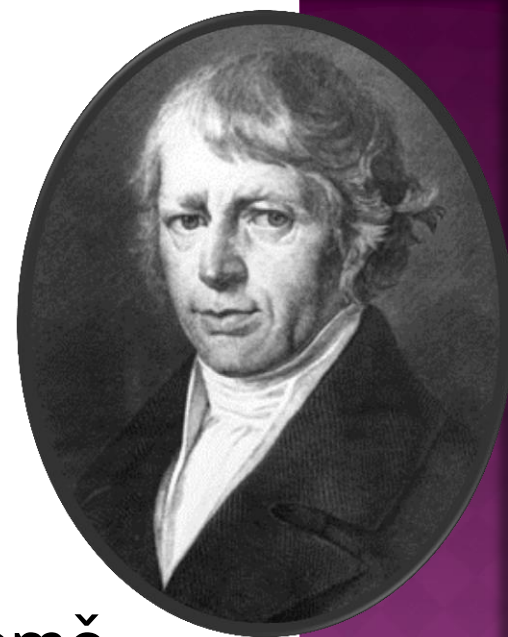

- do měst přichází více česky mluvících lidí,
- sílí národní uvědomění (nejen u Čechů), lidé více věří v budoucnost národa,
- zapojují se vědci i básníci, rozvíjí se odborný a básnický jazyk,
- využívá se lidové slovesnosti, sílí myšlenka slovanské vzájemnosti,
- vyvstává potřeba literatury pro vyšší vrstvy, tedy náročnější literatury,
- velký význam mají překlady - čeština dokáže přeložit i složitá díla,
- tvorba terminologie všech odvětví - Purkyně, Presl, atd,
- vznikají odborné knihy **psané česky**.

Významné osobnosti:

J. Jungmann, František Palacký, P.J. Šafařík, F.L. Čelakovský...

JOSEF JUNGSMANN (1773-1847)

- narodil se v Hudlicích u Berouna, působil jako učitel, češtinu učil také zdarma soukromě,
- básník, překladatel, jazykovědec,
- sdružoval kolem sebe vědce a umělce,
- miloval jazyk a chtěl dokázat, že je rovný světovým jazykům, ne-li bohatší a krásnější,
- velký vlastenec
- neshodoval se s J. Dobrovským.

DÍLO

Dvojí rozmlouvání o jazyce českém

- ne každý obyvatel České země je Čechem, pouze ten, kdo mluví česky.

Slovesnost

- učebnice literatury a čítanka.

Historie literatury české

- dějiny literatury od počátků ažd do Jungmannovy doby.

Slovník česko-německý

- 5 svazků
- Jazyk 19. století, čerpal ze slovanských jazyků, z řeči lidu, z lidové slovesnosti, vytvořil novotvary (rostlina, dusík, ...)
- 120 000 slov.

Překlady cizích děl

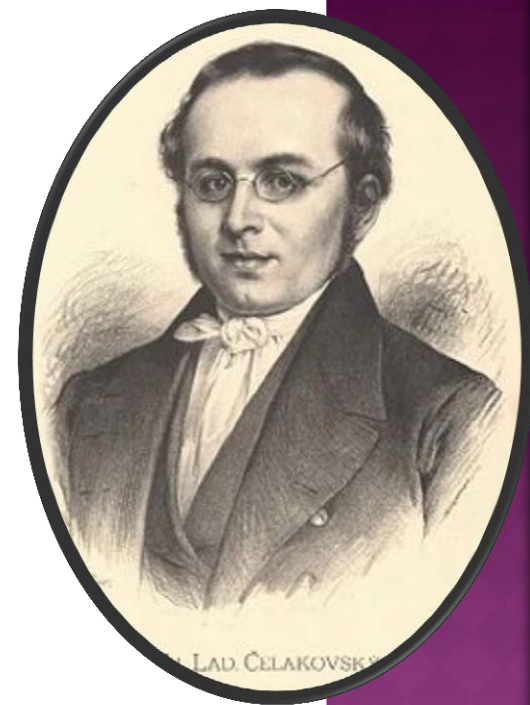
Jan Kollár

- původem Slovák
- velký vlastenec
- jeho láskou dcera německého kněze Wilhemina,
- nejznámější dílo - **SLÁVY DCERA**
- myšlenka slovanské vzájemnosti, velká budoucnost slovanských národů,
- původně 150 znělek ve třech oddílech pojmenovaných podle řek Sály, Dunaje a Labe,
- mnohokrát přepracoval a rozšířil,
- Vystupuje zde bohyně Slovanů - Mína (láska k ženě se vtělí do lásky k vlasti)

František Ladislav Čelakovský

- sběratel lidové slovesnosti slovanských národů,
- velmi vzhlížel k Rusku, často vycházel z ruských bylin.

Ohlas písní ruských

Ohlas písní českých - méně propracované

Toman a lesní panna - lidová balada

TAJEMSTVÍ RUKOPISŮ

Podle obrozenců jsou Češi hrdinové a stateční bojovníci, byli přesvědčeni, že musí existovat důkaz o naší hrdinské a bohaté minulosti.

Rukopis královédvorský

- objeven 16. září 1817 Václavem Hankou ve věžní kobce děkanského kostela sv. Jana Křtitele ve Dvoře Králové,
- obsahuje 6 básní epických, 6 lyrických a 2 básně lyricko-epické; „údajně“ z 13. století
  - některé básně (Čestmír) čerpají z české mytologie a jiné z doby historické (Oldřich a Boleslav)

Rukopis zelenohorský

- objeven roku 1817 na zámku Zelená hora u Nepomuku a v listopadu 1818 byl anonymně zaslán do Muzea království Českého
  - 2 části: Sněm a Libušin soud

Později objeveny další menší torza rukopisů.

TAJEMSTVÍ RUKOPISŮ

- Dobrovský ihned označil rukopisy za padělky, Šafařík a Palacký se však postavili za jejich pravost,
- společnost rukopisy nadšeně přijala a začala je napodobovat,
- až mnohem v později skupina vědců v čele s Masarykem podrobila rukopisy rozboru a prohlásila je za padělky, jejichž autory jsou s největší pravděpodobností Václav Hanka a Josef Linda.
- dodnes se však o jejich pravost vedou spory.

Dokázali byste srovnat
myšlení Dobrovského a
Jungmanna?

Co si o rukopisech
myslíte vy? Mohly by
být pravé?

V 19. století
neexistoval
internet, jak asi
Jungmann
posbíral všechna
ta slova?

ZDROJE

Pokud není uvedeno jinak, autorem textu je Mgr. Barbora Schneiderová

[cit. 2013-04-18]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Josef_Jungmann_CT.jpg

[cit. 2013-04-18]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Kollar_jan.jpg

[cit. 2013-04-18]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Jan_Vil%C3%ADmek_-_Franti%C5%A1ek_Ladislav_%C4%8Celakovsk%C3%BD.jpg

Použitý software: MS Windows XP, Microsoft Office Power Point 2010
Galerie MS Office, www.office.microsoft.com